

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus, Dissapte 28 de Maig de 1898

Núm. 3 559

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 3'50
En provincias trimestre. 10'00
Extranjer y Ultramar. 12'00
Anuncis, a preus convencionalis.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 20, prop á la plassa de Catalunya

SECCIÓ DOCTRINAL

La mania madrilenya

No pot pas negarse que á Madrid domina un veritable furor obsessional, impulsiu, pera la reglamentació y unificació dels pobles y súbdits sotmesos á sa governació, pobles y súbdits que venhen cada dia mes mermades sas llibertats per un centre tot-poderós, omnipotent é infalible, que ell mateix s' ha edificat en mitj de la general estupides dels párias provincians, ereginse un fals Olimpo hont no hi domina més que una admóstrera de fatuitat y corrupció verdaderament asfixiant.

Are l' ha donada per reglamentar, als pobres metjes obligantlos á colegiarse, sense quin requisit no podrán exercir llur professió, malgrat un títol que pera aixó 'ls autorisa, mentres que si s' colegian—com hi venen áre obligats—estarán subjectes á una vigilancia com la gent de mal viure, vigilancia depressiva, aixís com una mena de ordenansa injusta, y á determinadas penas que totas tendeixen á deprimirlos en llur dignitat y á perjudicarlos en llurs interessos. L' exercici de la Medicina ja no es d' avuy endavant una mena de sacerdocí, com deya Hipócrates *minister ei interpres natura*, perque 'l ministre ó sacerdot ha de comensar per esser un home lliure y rodejat d' una admóstrera de prestigi, convertintse avuy en un funcionari més ó menos burócrata; es á dir casi del tot oficiesch, ab superiors que poden rênnyerlo y suspéndrel en sas funcions, superiors que serán sempre los que paguin la contribució mes grosse, quedant los que la paguin petita, com á remat manejable.

No es de creure, atesa la ilustració y miras elevadas dels metjes de categoria superior y privilegiada, que abusin als de classe més modesta (classes en que 'ls divideix lo nou Reglament, y que, per lo tant, introduheixin lo caciquisme en classe tant respectable. Y dich que no es de creure que ho fassin, ja que ells son los primers en protestar de semblant absurda divisió en castas, qual unich merit es lo preu de la Patent. Pero, sino ho fan, no será per falta de medis que 'l Reglament los hi ofereixi, sino grácias á la seva dignitat, penetració y amor als seus companys de carrera.

Casi en todas las provincias existían colegis de metjes legalment constituïts, quals reglaments, per los socis formulats, obedian á llurs necessitats y aspiracions, determinadas per la manera de ser del exercici de la professió en cada regió ó localitat hont existia 'l colégi, y eran aprobats per la superioritat. En cada colégi hi entravan los socis que ho tenian per convenient, puig si existeix lo dret d' associació, cap legislador pot convertir aqueix dret en un deber, en una obligació atentataria als drets individuals. Donch bé, tots aqueixos colegis, ahont los metjes vivian com en familia, quedan disolts per capritxo de la ley y en son lloch y per unitat de reglamentació, se 'n erigiran uns altres unificats á modo de cuartels, ab petitas insignificants variants segons s' estableixin en provincias de PRIMERA, de SEGONA ó de TERCERA classe, que es com los centres burocráticos de Madrid, per no perdre l' afició á las classificacions arbitrarias, tenen dividits als ciutadans provincianos.

Lo famós Reglament (contra 'l que s' han alsat ja justas protestas) que regeix per tota Espanya, islas adjacent, Canarias y colonias d' Ultramar (ja s' han oblidat á Madrid de que á Cuba y Puerto Rico hi han governs autonomos) té la tróiera de 73 articles, dividits

en nou capítuls, sense contar los cassos en que s' subdivideixen alguns articles, que son molts y verament casuístichs. Allí s' preven tot, encara que casi res sia prácticich, y tot porta la marca de fábrica dels centres filosófichs oficineschs de la coronada vila, somniadora eterna de grandesas y constant engendradora de miserias.

L' article primer obliga á cada capital de provincia, islas adjacentes, Canarias y Ultramar á tenir un colégi, quals socis obligats serán tots los metjes que exerceixin en la provincia. L' article segon defineix lo que es un metje (aixó, per si ho ignoran los interessats y 'l públich). Per lo cas IV del article seté, se prevé que 'ls colegis expedixin á cada metje un document que l' acrediti: (¡Aquest faltava, després del Títul, Cédula personal, Patent y altres!)

Per l' article 17, se li imposen al metje vuyt obligacions; en la primera, avisar á la Junta de govern los cambis de domicili, y en la octava y més substancial, la de exerceir la professió con HONRADEZ, DIGNIDAD y DECORO. (Ara sí que 'ls metjes serán bons minyons!) Lo Reglament exigeix que sian homes de be; pero com d' aixó ja se 'n cuyda 'l Códich penal, que castiga als dolents, ¿qué redimontri voldrá dir ab aixó aquest cent nens?)

Per l' article 18 s' obliga als metjes á donar part al Colegi respectiu de tots los contractes que pera 'ls serveys facultatius intenti convenir ab las empresas ó societats. (¿Qué diria una casa de comers si la obligavan á fer publicas las operacions que va á emprendre? Lo metje que compleixi aquesta obligació ¿no s' exposa á que un altre més aixirit lo guanyi per má, oferintse en millors ventatjas pera la empresa? Y ab la ganeta que corra avuy en dia!) (1).

Per l' article 21 se facultia á las Juntas de govern dels Colegis pera «amonestar», imposar penyoras de 100 pessetas, suspensió de la autorisació de contractar los seus serveys y fins supressió de dita autorisació.

L' article 23, estableix las correccions d' «amonestació», penyora y suspensió pera exercir la carrera, que no podrá excedir de cinch mesos. (Es á dir, li poden al metje fer tancar la botiga ó dejunar per espay de cinch mesos si no te altre medi de viure. Y donchs y 'ls tribunals de Justicia? Per ara bons grácias á Deu.)

Article 31. «*Los vocales* (de la Junta) *se distinguirán por numeración correlativa*» (com en l' exercit, primer tinent, segon tinent, sargento...) L' article 34 estableix «elegibles y electores» (com la ley electoral; no sabém si també hi haurá trampas). En lo 39 s' expresa que pera esser elegit President de la Junta de govern, se necessita comptar ab 15 anys d' exercici en la carrera y haver pagat en los tres últims anys anteriors qualsevol de las duas primeras cuotas de subsidi industrial. Pera 'ls demás cárrechs s' exigeixen deu anys d' exercici y haver pagat la cuota de la meytat superior de la cuota. (Vamos, la ley de castas.)

Segons l' article 55, las elecciones de la Junta tindrán lloch al primer diumenge de Juny y 'ls tres dias successius, y, per lo 58, s' obriran las votacions á la una de la tarde y s' tancarán á las cinch.—Article 59.—*Constituida la mesa, principiara la elección con la siguiente frase del Presidente: «SE DA PRINCIPIO Á LA VOTACIÓN».*

Aquí se 'ns acut un petita digressió. Avans en los colegis de metjes, las elecciones de la Junta s' feyan més casulanias, com entre familia; en duas horas s' en-

(1) Per cada plassa remunerada espanta 'l número de pretendents.

llestían y may hi havia protestas ni tupinadas. Ab aquest ditxós Reglament, que no concedeix á las oposicions intervenció á la mesa per medi de secretaris escrutadors, que en todas las societats n' hi tenen las juntas de govern, suposém per un moment que una camarilla s' vol sostenir *per in eternum* en lo poder y que en los quatre dias de votació organisa aquella camarilla *rodas* de electors per l' estil d' aquellas famosas d' escembriayres, burots y polissonts. Llavoras quan hi van á votar los verdaders electors—que no s' estarán sempre presents—se 'ls hi diu: «*vosté ja va votar ahir*». Donchs per aquest costat ja s' veu si ha guanyat la classe médica. (Parlém sols en hipótesis.)

L' article 72, cas segon, estableix un sello de 5 pessetas per las certificacions expedidas pel Colegi á petició de part, y 'l cas tercer, un de 3 pessetas, que pagarà la part interessada en tot certificat que expedixi 'l metje. (En aquest célebre Reglament també hi pren mal lo públich, que vindrá á pagar en part los sosteniments dels colegis obligatoris, corrent 'l altra á cárrech dels metjes ab sa cuota d' entrada. Avans los sostenian aquestos darrers per medi de cuotas mensuals, es á dir, ab diners de la seva butxaca. Ara s' ha de comptar també ab la butxaca del públich, sempre man-

L' obra d' en Clavé en mans extrangeras

Segons se murmura á Barcelona la magnífica obra d' en Clavé, la mes gran y catalana de totas, la del autor mes gran y mes catalá que ha tingut Catalunya, está próxima á passar á mans extrangeras, en mans d' un editor francés que aprecia mejor que nosaltres lo valor de las partituras del gran mestre, que coneix millor que 'ls catalans l' organizació de nostras societats corals y que sab lo bon resultat material que pot rendir una obra de tanta valua.

No discutirém lo dret que puga tenir la familia del gran músich-poeta de vendres la seva obra, que es una obra eminentment nacional y per lo tant, artísticament, patrimoni de tota la nació catalana; regoneixemli de moment aqueix dret, com se regoneix, tot altre dret de propietat al que es, segons la ley, propietari d' una cosa. Mes no podém passar per alt lo ter algunas disquisicions una mica fondas y subtils sobre dita propietat, encare que se 'ns diga que filém molt prim.

Es fer un gran honor á Clavé, á la seva obra y á la seva familia, lo declarar la seva obra nacional y per lo tant lo que perteneix á una nació, no pot vendreho una familia, ni molt menos pot esdevenir mitjantsant alguna cantitat, patrimoni de un extranger. No, lo que es de Catalunya á Catalunya deu quedar-se. ¿D' ahont arrencá en Clavé l' essencia, l' ánima de la seva obra? de la Naturalesa catalana. La mar catalana, las platges catalanas y 'ls mariners catalans l' hi inspiraren «Los Pescadors». Los boscos catalans y las minas catalanas sas «Flors de Maig»; la energia é impetuositat del geni catalá sos «Nets dels Almogavers», y aixís anant seguint todas sas obras, de la primera á la darrera. Donchs ab quin dret ningú pot despullar á Catalunya de lo mes hermós que té pera posarho en mans extrangeras, que si li plan poden privarnos de deleytarnos escoltant tantas bellas catalanas, ó poden exigir á nostras coros un dret exorbitant pera que pugan cantar sas immortals composicions. En honhora que l' autor

stableixin y cobrin un relatiu dret de que la propietat intel·lectual es de les mes sagrades...

Y ne 'ns estranyaria que passés aixís quant contemplém lo rebaixament moral é intelectual á que havém arribat...

¿No hi ha poderosos catalans que vulgan posar una petita part de sa fortuna al servey de la patria?

JOSEPH ALADERN.

ARTS Y LLETRES

La ratlla de Fransa

Recorts de la emigració.—Lo primer dia.

Era un dia dels primers de Maig... ja fa alguns anys... Va ser la primera vegada que jo vaig veure Fransa...

Era un diumenge á la tarde quan varem travessar la plana jo y un guia que desde Gosol (poblet de dins als Pirineus) portava...

prop de la ratlla, y avans de las nou del vespre t'asseguro que serém dins á Fransa».

Com ja m'aveya'l primer poble de la Cerdanya francesa allí al devant, que es Saint Jean de la Tour, poble enclavat en poch més amunt de Llivia, deya jo: «aixó s'acosta y es de ho-de-bó que casi soch á Fransa».

Al punt de dos cuarts de nou lo guia m'heu dit: «alto noy; som a la ratlla; fent un cigarro, ja som á Fransa, que després d'una marxa tan endiablada, prou podém fer un cigarret al costat de la ratlla, que aquí ahont som los d' Espanya ja no manan; qui mana son los francesos»...

Reus 25 Maig 1898.

ISIDRO LLEVAT.

(Acabará.)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 27 d' Maig de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with meteorological data including barometre, grau d'humitat, pluja, aygua, estat del cel, and temperatures.

Sessió del Ajuntament

Se llegí y quedá aprobada l'acta de la anterior. La Corporació quedá enterada de que de l'extracte dels Boletins Oficials de la provincia...

Se doná compte d'una comunicació del senyor Coronel del Regiment de Caballería que guarneix aquesta plassa, en contestació á una de la Alcaldía...

S'acordá que passés á la secció d'Hisenda y que aquesta dictaminés pera la vinent sessió.

L' Ajuntament quedá enterat de que la secció de Foment y Ayguas no podia introduhir cap economia en son pressupost, consignant que de las 80.000 pesetas que te assignadas aquest any n' ha gastat mes que 38.000.

S' aprobaren los expedients d' exempció sobrevinguda dels minyons Joseph Joanpere, Pere Rius y Masdeu, Artur Balañá é Isern, Jaume Miró Montané y Anton Rofes.

Lo senyor Alcalde manifestá que tindria en compte la excitació del senyor Nougués pera que aquets expedients se tramitessin ab preferencia á cap altre assumpto.

Quedaren aprobats varis comptes de particulars.

S'acordá que una comissió composta del senyor Alcalde, senyor President de la secció de Foment y regidor senyor Nougués, passessin avuy á Tarragona á examinar lo plano del tranvia y á demanar de las oficinas d'obras públicas copia del ofici en lo que s' feya present al Ajuntament que examinés las obras del tranvia.

Y no haventhi cap més assumpto de que tractar s' aixecá la sessió.

En temps de guerra las guatlillas están al ordre del dia y Los Debates de Tortosa que aixís tal vegada s' he creu s'ha n'ha empescat una de tant grossa que tots los

periódichs de la provincia, locals y algú de fora terme l' han recollit ab la mes bona fé en sus columnas, nosaltres los primers.

Deya l' apreciable colega tortosí que al poble de Bot hi havia tingut lloch un extrany succés motivat pel retorn de Cuba d' un soldat reservista que estava casat y el quí se l' creya mort, per lo qual la seva muller havia contret nou matrimoni del que tenia un fill, y que á la vista de la inesperada vinguda de son primer espós se trobava en un conflicte, donchs abdó la volian ¡Tan guapa y bonica devía ser!

Y efectivament, la noticia resulta are una guatlilla puig cap soldat casat ha sortit de Bot cap á Cuba y per tant no hi havia tal viuda ni tal matrimoni.

Podém assegurar lo infundada de la noticia, perque ahir se trobava en nostra ciutat un vehí de la mentada vila lo qual hi ha desempeñat càrrechs d' autoritat y al ser per nosaltres interrogat sobre aquell fet, nos contestá que era mentida.

Quedém donchs en que no hi havia tals carneros.

Ahir á las quatre de la tarde caygué sobre nostra ciutat un regular ruixat.

L' aygua aquesta sovint y á petitas drossis fá mes mal que bé á la agricultura puig que dona peu als ceps pera que s' hi desenrotlli l' «midew» y als olivers que no espurguin com es de desitjar.

Convindria una abundant pluja seguida d' un bon seré pera assegurar las cullitas de la tardor.

Per excés d' original, en l' extracte de la sessió que celebrá ahir l' Ajuntament deixém de ressenyar los incidentes que motivá la discussió dels assumptos del picadero, suscripció local y tranvia, lo que farém en lo próxim número.

Per falta d' un senyor diputat ahir la Diputació Provincial no va poguer celebrar la sessió á que estava cridada.

La Comissió provincial y la Mixta celebraren ahir sessió.

Al poble de Riudecols ahir foren agafats dos subjectes als quals s' atribueix la mort ocorreguda en lo terme de la vila de Fayó no fá gayres dias.

La guardia civil es qui ha prestat aquest servey. Aquets dos subjectes anavan demanant caritat pels pobles del Priorat ab la intenció, sens dupte, d' arribar á las autoritats que ls perseguían.

Segons se 'ns participa, avuy s' inaugurarà la temporada d' estiu en l' acreditat Kiosco que en l' espai de passeig de Mata posseheix D. Matías Esteve, en lo qual, segons costum per tants anys acreditada, hi trobaran quantas personas se diguin afavorirlo ab sa assistencia una gran varietat de refrescos, licors, xocolate y café, tot servit aixís de dia com de nit ab l' esmero y promptitut que es ja proverbial en dit establiment.

Copíem de La Opinión de Tarragona: «S' ha aprovat en lo Congrós una proposició de ley modificant la divisió electoral de Barcelona. Si lo Senat li presta sa aprobació, en endavant, per obra y gracia dels liberals, demócratas fins la paret d' enfren-te, será compatible lo càrrech d' alcalde de Barcelona ab lo de diputat á Corts y aquell podrà ser nomenat per la Corona, encara que no sia regidor. Aném progressant que es un gust».

La Mañana, de la Corunya, publica la següent anecdota del brau capitá del «Montserrat» Sr. Deschamps:

«Per allá l' any de 1876 venia de regrés de la República Argentina, en un barco de vela armat de corbeta anomenada «Diego Maria de Bolívar», l' intrépitu mariner senyor Deschamps.

Ocupava á bordo l' càrrech de pilot, y per malaltia del capitá del barco, D. Francisco Senande, s' encarregá Deschamps del mando d' aquell. Cuatre dias avans d' arribar al port de Vigo, ovirá Deschamps un altre barco, de nacionalitat inglesa, que volguent fer alarde de la molta marxa que tenia conseguit al «Diego Maria de Bolívar» y virar per devant de la proa d' aquest, seguint després en la mateixa direcció.

Advertit Deschamps de la maniobra feta per lo barco inglés, doná las oportunas ordres pera que s' tragués totas las velas del «Diego Maria de Bolívar», y dirigintse á la tripulació digué:

—¡Ey, joves! A donar alcans á aqueixa barca y repetir la operació que ab nosaltres ha fet. Cumplidas exactament las ordres de Deschamps, als pochos moments passava per devant de la proa del

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona 5:50 m.—3:50 t.

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.º, 2.º y 3.º.

8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).

12:11 t. mercancías, segona y tercera.

1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).

9:46 m. (per Vilanova).

1:58 t. per id.

7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:10 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:24 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

De Reus á Lleyda 8:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus 5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí 7:28 t. cotxes de 2.º y 3.º.

De Vimbodí á Reus 9:53 m. cotxes de 2.º y 3.º.

De Tarragona á Valencia 9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona 11 m. y 6:30 t.

De Barcelona (per Tarragona) directo 8:30 m. y 10:30 t.

De id. id. 1:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (por Picamoixons y descendente de Lleyda) 7:30 t.

De Madrid y Zaragoza 2:30 n.

De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas partirán de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 1 y 15 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administracion los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinario.

Altra.—Deu tenir present que tots los vapors que conduheixen tropas de reforç á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.

Pera id. á las 2:00 t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.

Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.

Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.

Pera Madrid, Saragosa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los buzones después de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

ADMINISTRACION DE CORREOS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS	Sortidas
De Tarragona, 8:30 m.	8:30 m.
De Barcelona, 12:05 t.	12:05 t.
De Lleyda, 5:23 t.	5:23 t.
De Vimbodí, 7:28 t.	7:28 t.
De Tarragona, 9:30 m.	9:30 m.
De Valencia, 11:30 n.	11:30 n.
De Mora, 4:24 m.	4:24 m.
De Reus, 8:30 m.	8:30 m.
De Tarragona, 7:30 m.	7:30 m.

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILLY Y FACIL

Francisco Flos y Calcat

Preu 6 rals.—Se ven en aquesta impremta.

Caramelos Pectorals del metje SALAS

Curan la Bronquitis, Tos, Catarros, etc., metejan des mucositats, l'aparell respiratori tan sols prenente un al anarsen á dormir y altre á la matipada, composició inofensiva no cont medicament perillós.

DIPOSIT en Reus Farmacia de Serra Arrabal Santa Anna, 80.

Preu de la caps 6 rals.

PARA ABONO DE TODAS LAS COSECHAS Y CULTIVOS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTES RENDIMIENTOS

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMO ABONO FOSFATADO

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRATO

El más económico, el más eficaz, el más duradero.

SALES DE STASSFURT

COMO ABONO POTASICO

SULFATO DE POTASA, CLOURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA, KAINITA, ETC.

bajo garantía del Sindicato de ventas de STASSFURT

NITRATO DE SOSA

como abono azoado

DE GRADUACION GARANTIDA DE 15% A 16,0% AZOE Y DE EFECTOS RAPIDOS Y SEGUROS

DIRIGIRSE PARA PROSPECTOS E INFORMES SOBRE EL EMPLEO

A D. OTTO MEDEM-VALENCIA

Erros que deuen desevanixer.

Errata: En la columna de la izquierda, línea 12, se debe leer "15" en lugar de "16".